

РЕШЕНИЕ

№ 64

гр. гр.Н., 15.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – Н., VI-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на първи февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: В.Вл.С.

при участието на секретаря М.Р.Д.
като разгледа докладваното от В.Вл.С. Гражданско дело № 20222150101133
по описа за 2022 година

Предявен е иск с правно основание чл. 55, ал. 1, изр. 1 ЗЗД.

Ищцата З. Ц. Ц. е предявила срещу ответника „К.“ ЕАД иск по чл. 55, ал. 1, изр. 1 от ЗЗД за присъждане на сумата от 546,68 лв., формирана от 199,74 лв. – лихва и 347,12 лв. – възнаграждение за поръчителство, платени по Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба. Сочи се, че между страните бил сключен посоченият договор за кредит, по който ищцата получила сумата от 2500 лв. и следвало да върне 3177,96 лв. Излага се, че на основание чл. 4, ал. 1 от Договора за кредит бил сключен и договор за поръчителство с „А.Т.“ ЕООД за сумата от 2082,72 лв. Твърди се, че ищцата заплатила сумата от 440 лв. Излага се, че на 29.01.2021г. ищцата сключила договор за потребителски кредит № 2342034 от 29.01.2021г., по силата на който ѝ била отпусната сума от 2772,07 лв. и били рефинансирани задълженията по Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г. Твърди се, че по този начин ищцата погасила 2500 лв. – главница, 75,12 лв. – лихва и 173,56 лв. – възнаграждение за поръчителство. Сочи се, че Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г. е нищожен на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД вр. чл. 22 от ЗПК. Акцентираща се и върху нарушения на чл. 11, ал. 1, т. 10 и т. 11 от ЗПК. Развиват се подробно доводи в тази насока. Обръща се внимание на чл. 19, ал. 1 от ЗПК. Сочи се, че „К.“ ЕАД и „А.Т.“ са свързани лица. С тези доводи от съда се иска да уважи претенциите. Относно сумата от 173,56 лв. се твърди, че освен плащането ѝ на основание нищожен договор, същата е платена и без основание, тъй като не се дължи на „К.“ ЕАД. Претендират се разноси.

В срока по чл. 131 ГПК от ответника „К.“ ЕАД е подаден отговор, с който се твърди неоснователност на иска. Не се оспорва, че е сключен Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г., по който ищцата следвало да върне на ответника сумата от 3177,96 лв. за предоставен кредит в размер на 2500 лв. Оспорват се твърденията за нищожност на договора. Извършва се

подробен анализ на разпоредбите на чл. 11, ал. 1, т. 11 от ЗПК и чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП. Сочи се, че сключването на договор с поръчител е предвидено като възможност, а не като задължение. Излагат се доводи в тази насока. Обръща се внимание, че дори клаузата на чл. 4 от Договора да се счете за нищожна, същата не поражда права и задължения и следва да бъде заместена от повелителни норми. От съда се иска да отхвърли претенциите. Претендират се разноски. Оспорва се претенцията за разноски на ищката.

Съдът, като съобрази събраните доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

По предявените иск по чл. 55, ал. 1, изр. 1 ЗЗД в тежест на ищката е да докаже, че превела сумата от 546,68 лв., формирана от 199,74 лв. – лихва и 347,12 лв. – възнаграждение за поръчителство, платени по Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г. Следва да докаже твърденията си, че договорът е нищожен. В тежест на ответника е да докаже, че е имало основание за получаването на тази сума.

Съдът на основание чл. ..., ал. 1, т. 3 от ГПК е отделил като безспорно между страните, че между тях е Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г., по който ищката следвало да върне на ответника сумата от 3177,96 лв. за предоставен кредит в размер на 2500 лв.

От приложена от ответника справка (на л. 63 от делото) се установява, че по Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г., чрез рефинансиране от 29.01.2021г. са погасени следните суми: 2664,82 лв. – главница, 140,39 лв. – лихва, 347,12 лв. – вноски по договора за предоставяне на поръчителство, администрирана към гаранта „А.Т.“ ЕООД, сумата от 12,50 лв. – такси за предсрочно погасяване и сумата от 47,24 лв. – други такси по тарифата на „К.“ ЕАД.

Във връзка с възраженията за нищожност на договора от 30.11.2020г. следва да се обърне внимание, че макар Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г. (на л. 7 – л. 9 от делото) и договорът за поръчителство от 30.11.2020г., сключен с „А.Т.“ ЕООД (на л. 10 – л. 11 от делото) да са сключени отделно, то е очевидна договорната обвързаност между кредитора и поръчителя. В такава насока на първо място е уговорката в чл. 4, ал. 1 от договора за кредит, според която договорът за поръчителство следва да се сключи с одобрено от заемотателя дружество – поръчител. Освен това договорът за поръчителство е сключен в същия ден като договора за паричен заем. Налице е изрична уговорка за приоритетно изплащане на възнаграждението по поръчителството, вкл. и заплащането й директно на заемотателя – чл. 8, ал. 5 от Договора за поръчителство. Не без значение е и обстоятелството, че „А.Т.“ ЕООД и „К.“ са „свързани лица“ (второто дружество е едноличен собственик на капитала на първото). Дългът по кредитното правоотношение и този по договора за поръчителство (с оглед цитираните обстоятелства) следва да се разглеждат като едно цяло. Ето защо задължението към поръчителя следва да се включи в общия размер на разходите по кредита. По този начин е постигнато заобикаляне на чл. 19, ал. 4 от ЗПК относно максималния размер на годишния процент на разходите. По арг. от чл. 19, ал. 4 от ЗПК и Постановление № 426 на МС от 18.12.2014г. максималният размер на годишния процент на разходите не може да надвишава 50 %. В договора за кредит е вписан такъв процент от 39,60 %, като с прибавяне на сумата от 2082,72 лв. (12 вноски по 173,56 лв. на месец видно от приложение № 1 към договора за поръчителство на гърба на л. 11 от делото) и при положение, че вноската по договора за кредит е от 264,83 лв. - безспорно разходите ще надвишат 50 %. От своя страна последното води до нищожност на клаузата, предвиждаща възнаграждение по договора за поръчителство – арг. от чл. 19, ал. 5 от ЗПК. В

множество съдебни актове въззивната инстанция е имала повод да се произнесе в същата насока – Определение № 261052 от 18.12.2020г. по в.ч.гр.д. № 2807/2020г. по описа на Окръжен съд Бургас, Определение № VI-261041 от 17.12.2020г. по в.ч.гр.д. № 2762/2020г. по описа на Окръжен съд Бургас, Определение № 261003 от 14.12.2020г. по в.ч.гр.д. № 2782/2020г. по описа на Окръжен съд Бургас и много други.

Съгласно чл. 19, ал. 5 от ЗПК клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4 (относно годишният процент на разходите), се считат за нищожни, а според чл. 21, ал. 1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. В чл. 26, ал. 4 ЗЗД е предвидено, че нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителни правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните и части.

В случая нищожните клаузи са сключени с договора за поръчителство – на основание чл. 4, ал. 1 от Договора за кредит, поради което не влекат след себе си нищожност на целия договор. Както се установи клаузата на чл. 4, ал. 1 от Договора за кредит, в частта ѝ, в която се вменява задължение на ищщата да сключи договор за предоставяне на поръчителство с одобрено от „К.“ юридическо лице (поръчител) в срок до 48 часа от подаване на заявлението, е нищожна, тъй като има за цел да заобиколи правилата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и да доведе до годишен процент на разходите, който надвишава определения от закона. Поради тази причина и на основание чл. 21, ал. 1 вр. чл. 19, ал. 5 от ЗПК тази клауза е нищожна като противоречаща на цитираните законови разпоредби – нищожност по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД и заплатените въз основа на нея суми се явяват платени без основание (тъй като нищожността води до изначална липса на основание). В случая е налице нищожност на конкретна клауза от договора – за сключване на договор за поръчителство, като видно от основния предмет на договора (за кредит, с уговорено възнаграждение в размер на договорна лихва), съдът намира, че страните биха сключили същия и без клаузата за поръчителство. Ето защо по арг. от чл. 34 от ЗЗД ответникът следва да върне на ищщата единствено получените суми на основание тази нищожна клауза, като същите следва да се считат за получени без основание по смисъла на чл. 55, ал. 1, изр. 1 от ЗЗД. Искът за присъждане на сумата от 347,12 лв. - вноски по договора за предоставяне на поръчителство, е основателен и следва да бъде уважен изцяло.

Както се посочи, съдът намира, че в останалата част договорът е действителен, като не се установяват сочените в исковата молба основания за нищожност. Не е налице нищожност на основание чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК, тъй като в погасителния план към договора (на л. 8 от делото) е посочен по ясен начин лихвеният процент по кредита за целия срок на договора, посочени са и дължимите вноски за главница и лихва, а вноските по гаранционната сделка са посочени в отделен погасителен план – към договора за поръчителство. Ето защо е налице нужната яснота по смисъла на чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК. Във връзка с горното не се споделят и твърденията за нарушения на чл. 11, ал. 1, т. 11 от ЗПК. Както се посочи вноските за главница, договорна лихва и такса за гаранционна сделка са ясно разграничени в двата погасителни плана, с посочване на изрични падежи за всяка вноска. Относно годишния процент на разходите бяха изложени съображения, като във връзка с него е налице нищожност само на клаузата на чл. 4, ал. 1 от договора за кредит, която беше обсъждана по-горе, но тя не влече след себе си нищожност на целия договор. При липса на нищожност в останалите части, съдът намира, че другите суми, заплатени по договора за кредит, включително сумата от 199,74 лв. – лихва, са заплатени на годно основание и искът по чл.

55, ал. 1, изр. 1 от ЗЗД за тази сума следва да бъде отхвърлен. Тук е моментът да се посочи, че исковата молба е предявена за недължимост на суми по две пера: лихва и такса за поръчителство. Впоследствие е било допустимо да се изменя единствено размерът на претенцията, но не едновременно основание и размер. Поради това е допуснато изменение на иска само по отношение на размера на тези две пера, като искът за недължимост на лихва се счита за предявен до сумата от 199,74 лв. Друг е въпросът, че от доказателствата по делото става ясно, че от ответницата са заплатени сумата 140,39 лв. – лихва, сумата от 12,50 лв. – такси за предсрочно погасяване и сумата от 47,24 лв. – други такси по тарифата на „К.“ ЕАД. Както се посочи – основанието на иска е недължимост на лихвата, поради което сумата от 199,74 лв. следва да се разглежда като претенция за недължимост на лихва и да бъде отхвърлена на това основание, а сумите, заплатени на други основания, не следва да бъдат обсъждани в рамките на настоящото производство.

При този изход на делото, на всяка от страните следва да се присъдят разноски, съразмерно на уважената, респ. отхвърлената част от иска. От процесуалния представител на ищцата се претендират разноски в общ размер от 450 лв. (съгласно списък на л. 57 от делото), от които 400 лв. – адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА и 50 лв. – платена държавна такса. Според чл. 38, ал. 2 от ЗАдв. в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати. Разпоредбата на чл. 36, ал. 2 от ЗАдв. препраща към Наредба № 1 от 9.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. По арг. от чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредбата на адвоката следва да бъде определено възнаграждение в размер 400 лв. Т.е. в полза на адвоката по реда на чл. 38, ал. 2 ЗАдв. следва да се присъди сумата от 253,98 лв., а в полза на ищцата – сумата от 31,75 лв. – платена държавна такса, съразмерно на уважената част от иска.

От ответника се претендира сумата от 360 лв. – юрисконсултско възнаграждение. Наред с това, съдът намира, че при определяне на юрисконсултското възнаграждение следва да бъде съобразена нормата на чл. 78, ал. 8 от ГПК. Според този текст размерът на присъденото възнаграждение за юрисконсулт не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. Според чл. 37, ал. 1 от ЗПП заплащането на правната помощ е съобразно вида и количеството на извършената дейност и се определя в наредба на Министерския съвет по предложение на НБПП. Въз основа на този текст е приета Наредба за заплащането на правната помощ. Съгласно чл. 25, ал. 1 от цитираната Наредба за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лв. Т.е. съдът следва да определи юрисконсултското възнаграждение именно в тези рамки. С оглед липсата на фактическа сложност и известната правна сложност по настоящото производство, съдът достига до извод, че за осъщественото от юрисконсулта процесуално представителство в полза на заявителя следва да се определи възнаграждение по реда на чл. 78, ал. 8 от ГПК в размер на 250 лв. Съразмерно на отхвърлената част от иска в полза на ответника следва да се присъди сумата от 91,34 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД „К.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес

на управление в гр. С., бул. "В." ... (сграда А), ет. 4, Бизнес център "България", да заплати на З. Ц. Ц., ЕГН *****, с настоящ адрес в гр. Н., кв. „К.“ № ..., ет., **сумата от 347,12 лв.** – възнаграждение за поръчителство, платено при липса на основание – нищожна клауза от Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба – 19.10.2022г., до окончателното изплащане на вземането, КАТО ОТХВЪРЛЯ иска по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД до пълния предявен размер от 546,68 лв. – за сумата от 199,74 лв. – лихва, платена по Договор за потребителски кредит № от 30.11.2020г., ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК „К.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление в гр. С., бул. "В." ... (сграда А), ет. 4, Бизнес център "България", да заплати на З. Ц. Ц., ЕГН *****, с настоящ адрес в гр. Н., кв. „К.“ № ..., ет., сумата от 31,75 лв., представляваща направени по делото разноси за платена държавна такса, съразмерно на уважената част от иска.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК вр. чл. 38, ал. 2 от ЗАДв. „К.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление в гр. С., бул. "В." ... (сграда А), ет. 4, Бизнес център "България", да заплати на адвокат Д. В. М. от АК П., с адрес в гр. П., ул. „.....“ № 81, ет. 3, ап. Б, сумата от 253,98 лв., представляваща възнаграждение за безплатна правна помощ, осъществена по делото, съразмерно на уважената част от иска.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК З. Ц. Ц., ЕГН *****, с настоящ адрес в гр. Н., кв. „К.“ № ..., ет., да заплати на „К.“ ЕАД, ЕИК, със седалище и адрес на управление в гр. С., бул. "В." ... (сграда А), ет. 4, Бизнес център "България", сумата от 91,34 лв., представляваща разноси по делото – юрисконсултско възнаграждение, съразмерно на отхвърлената част от иска.

Решението може да бъде обжалвано пред Бургаски окръжен съд в двуседмичен срок от връчване на препис.

Съдия при Районен съд – Н.: _____